

Протокол № 2/2023

засідання координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації

21.11.2023

м. Новгород-Сіверський

Присутні:

ПЛОТНИКОВ
Павло Олександрович

голова координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації

Члени координаційної ради:

Біла Світлана Валентинівна,
Дмитращук Андрій Андрійович,
Жеребок Володимир Миколайович,
Зикун Світлана Володимирівна,
Зюзько Ірина Петрівна,
Курпас Іван Іванович,
Лисиця Олександр Миколайович,
Петраков Сергій Вікторович,
Халіман Ганна Петрівна,
Шаповал Алла Володимирівна,
Шульга Іван Михайлович,
Щепочкіна Тамара Василівна

Відсутні:

Радченко Олег Володимирович, заступник начальника територіального центру комплектування – начальник відділення рекрутингу і комплектування Новгород-Сіверського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки

Острик Світлана Борисівна, головний спеціаліст з питань мобілізаційної роботи апарату районної державної адміністрації (у відрядженні)

Запрошені:

Матвіюк Ніна Віталіївна, головний спеціаліст відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації;

Слабченко Ольга Вікторівна, заступник директора Новгород-Сіверського Центру дитячої та юнацької творчості Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області;

Шерстюк Наталія Михайлівна, старший інструктор відділення рекрутингу і комплектування Новгород-Сіверського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки

Загальна кількість присутніх – 16 осіб.

Порядок денний:

1. Про інноваційні підходи щодо реалізації завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності у галузях освіти, культури та молодіжної політики.

Доповідачі: ЗЮЗЬКО Ірина Петрівна, директор комунальної установи «Новгород-Сіверський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області; ЗИКУН Світлана Володимирівна, начальник відділу освіти, культури, молоді та спорту Понорницької селищної ради

2. Про національні традиції родинного виховання в будинках сімейного типу.

Доповідач: ПЕТРАКОВ Сергій Вікторович, начальник служби у справах дітей районної державної адміністрації

3. Про проведення заходів, спрямованих на вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність до Дня Гідності та Свободи.

Доповідач: БІЛА Світлана Валентинівна, заступник начальника відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації

4. Про формування та затвердження плану роботи координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2024 рік.

Доповідач: БІЛА Світлана Валентинівна, заступник начальника відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації

5. Про виконання пункту 7.3 рішення координаційної ради від 10 серпня 2023 року.

Доповідач: МАТВІЮК Ніна Віталіївна, головний спеціаліст відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації

ВИСТУПИВ:

ПЛОТНИКОВ Павло Олександрович, голова координаційної ради, перший заступник голови районної державної адміністрації, який відкрив друге засідання координаційної ради, зазначивши, що сьогодні в Україні відзначається День Гідності та Свободи, день, який суттєво змінив історію України, визначив на багато років вперед курс розвитку, підтвердив прагнення до європейської інтеграції та вступу в НАТО для забезпечення безпеки України. Наголосив, що зараз всі ми змушені боротися зі зброєю в руках за незалежність нашої країни, давати відсіч агресору, що саме в такі переломні моменти наші зустрічі, подібні засідання більше, ніж черговий дорадчий орган при районній державній адміністрації. Висловив сподіваюся, що робота координаційної ради, направлена на патріотичне виховання дітей та молоді, враховуючи місцезнаходження району на кордоні з країною-агресоркою, дасть у недалекому майбутньому істотні результати.

1. СЛУХАЛИ:

ЗЮЗЬКО Ірина Петрівна, директор комунальної установи «Новгород-Сіверський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області, поінформувала, що складовими державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є національно-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання, громадянська освіта. Вона зазначила, що в усіх жителів України 24 лютого 2023 року відбулося переосмислення життя.

Зі складових національно-патріотичного виховання вона відмітила:

розпочали писати книгу пам'яті про тих, хто загинув, захищаючи свободу і незалежність України в боротьбі з російським агресором;

на будівлях закладів загальної середньої освіти відкриваються пам'ятні дошки;

у рамках загальнодержавного проекту «Місце шани та вдячності», присвяченого захисникам і захисницям України, в кожному закладі освіти Новгород-Сіверської міської територіальної громади створені тематичні куточки;

у с. Слобідка Новгород-Сіверської міської територіальної громади функціонує місцевий музей захисників Новгород-Сіверщини;

щодня 9.00 – участь у загальнонаціональній хвилині мовчання на знак вшанування пам'яті захисників України, які загинули за її незалежність та цілісність;

проводиться робота щодо збереження і популяризації української мови: працює мовний клуб, у закладах освіти оформлені куточки «Говоримо українською, співаємо українською, вивчаємо рідну мову»; учні та педагоги долучаються до написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності до Дня української писемності та мови (вже 3 рік дистанційно);

заклади освіти залучають ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, учасників Революції Гідності до здійснення заходів національно-патріотичного виховання, проведення уроків патріотичного

спрямування, вшанування загиблих героїв, враховуючи, що у класі є дитина, у якої загинув батько;

висвітлення національно-патріотичних заходів на сайтах та сторінках в соцмережах; участь у різноманітних конкурсах та акціях: Поліна Коваленко – переможець III Всеукраїнського конкурсу «Українська мова в об'єктиві», акція «Подаруй тепло солдатам»;

проведення уроків волонтерства; участь у благодійних ярмарках – збір коштів для потреб ЗСУ, заклади освіти молодіжна рада, громадськість долучилися до збору коштів на придбання пікапу для ЗСУ; проведення шкільного уроку волонтерства (учні долучилися до обговорення актуальних питань щодо організації волонтерства, пройшли опитування від U-report, ознайомилися з деякими громадськими організаціями та їх діячами, висловлювали свою думку щодо актуальних проблем громади.

Із заходів громадянсько-патріотичного виховання виокремила краєзнавчі читання до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні в рамках проекту «Герої поруч», проведення молодіжною радою акції «Сонях пам'яті»; плетіння сіток для військових. Зазначила, що активна громадянська позиція молоді – участь у різноманітних екологічних акціях, велоквестах.

Відмітила участь освітян у проекті «Щаслива родина – успішна громада», перемоги рою «Сіверяни» Новгород-Сіверського ліцею №1 Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області у II (обласному) етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в online-режимі та ін.

ЗИКУН Світлана Володимирівна, начальник відділу освіти, культури, молоді та спорту Понорницької селищної ради, доповіла про інноваційні підходи щодо реалізації завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в закладах культури Понорницької селищної територіальної громади.

Зазначила, що протягом 2022-2023. років бібліотечні фонди було повністю проінвентаризовано, вилучено примірники видань відповідно до Рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України. На сьогодні підписано Меморандум про співпрацю з Чернігівською обласною бібліотекою ім. В. Короленка. У травні 2023 року Понорницька селищна рада затвердила Програму розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя в Понорницькій селищній територіальній громаді на 2023 -2028 роки. На її виконання в цьому році закуповують художню та популярну літературу українських та зарубіжних в українському перекладі авторів на суму 50000,00 грн. Започаткували проведення літературних читань у Публічній бібліотеці, знайомлять жителів громади з творчістю місцевих авторів. За ініціативи уродженки смт Понорниця, академіка НАН України, лауреата Національної премії України Тамари Усатенко започатковано українознавчий гуманітарно-культурологічний проект «Понорницька громада Новгород-Сіверського району Чернігівської області: минуле – теперішність – прийдешнє», метою якого є підготовка видання про історію населених пунктів Понорницької

селищної територіальної громади. Розроблено концепцію проєкту, створено робочу групу, намічено основні розділи видання, зібрано перший матеріал.

Налагоджена співпраця із службою у справах дітей Понорницької селищної ради: провели свята для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – новорічні розваги та до Міжнародного дня захисту дітей. Відновили кіносеанси для дітей та їхніх батьків: на великому екрані, за допомогою мультимедійного проєктора транслюють українські мультфільми та художні фільми.

З початком повномасштабного вторгнення рф на територію України усім закладам культури довелося адаптуватися до нових умов роботи. У перші ж місяці заклади культури перепрофілювали свою діяльність і перетворилися на волонтерські центри. Замість звичних концертів та гурткових занять збиралися місцеві жителі для плетіння сіток, виготовлення окопних свічок, збирання посилок та коштів на допомогу ЗСУ. На початку грудня 2022 року започаткували акцію «Зігрій захисника».

Наголосила, що більшість заходів проходить в режимі онлайн. Кожен заклад культури має свою сторінку в мережі Facebook. До свят і пам'ятних дат чи знакових подій колективи готують відеоролики, інформаційні хвилинки, міні-концерти. Мовою спілкування на всіх таких заходах давно вже стала рідна українська мова. З концертних програм зникли російські пісні. Кожен захід починається вшануванням пам'яті загиблих і словами вдячності тим, хто боронить всіх нас і рідну землю.

ВИСТУПИЛИ:

СЛАБЧЕНКО Ольга Вікторівна, заступник директора Новгород-Сіверського Центру дитячої та юнацької творчості Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області, зупинилася на роботі Новгород-Сіверського Центру дитячої та юнацької творчості. Зазначила, що позашкілля – це острівок миру, де діти мають можливість поспілкуватися. Робота проводиться як онлайн, так і офлайн. Активно працює сторінка в мережі Facebook. Проводяться виховні заходи під гаслом «Мова – етнічний кордон нації» (оформлені тематичні куточки, вихованці щороку долучаються до написання Всеукраїнського диктанту національної єдності). У закладі оформлена народознавча світлиця, демонстраційне дерево – прикрашають до свят або пам'ятних дат спеціальними символами. Активно долучаються до волонтерства та благодійної діяльності: беруть участь у благодійних ярмарках, відсилають малюнки і листи воїнам. Активно працюють гуртки «Хортинг», «Картингісти».

У підсумку наголосила, що в закладах позашкільної освіти патріотичне виховання є невід'ємною частиною освітнього процесу. Діяльність позашкільної роботи Центру дитячої та юнацької творчості формує в дітей повагу до народних звичаїв, традицій, притаманних рідному краю, національних цінностей через освітній процес у гуртках художньо-естетичного, еколого-натуралістичного, туристсько-краєзнавчого, спортивного напрямків.

2. СЛУХАЛИ:

ПЕТРАКОВ Сергій Вікторович, начальник служби у справах дітей районної державної адміністрації, зосередив увагу присутніх на національних традиціях родинного виховання в будинках сімейного типу. У районі функціонують 11 дитячих будинків сімейного типу (4 – у Коропській селищній територіальній громаді, 4 – у Понорницькій селищній територіальній громаді, 3 – у Новгород-Сіверській міській територіальній громаді (1 – сім'я переїхала із Семенівської міської територіальної громади в Понорницьку селищну територіальну громаду)), у яких виховується 83 дитини. За період війни створено 4 будинки сімейного типу, влаштовано 22 дитини. Під час відвідувань таких сімей працівники служби у справах дітей районної державної адміністрації надають методичні рекомендації щодо виховання дітей, зокрема, і національно-патріотичного виховання, спілкуванню рідною мовою, формуванню ціннісного ставлення до українського народу, патріотичної свідомості, почутті вірності і любові до рідної Батьківщини. Розвиток сімейних форм виховання в районі є одним із пріоритетних напрямів роботи районної військової адміністрації, якому приділяється і завжди приділялася значна увага. У цьому році з нагоди Дня усиновлення першим заступником голови районної державної адміністрації Павлом Плотніковим проведені зустрічі з батьками-вихователями дитячих будинків сімейного типу району, в яких виховуються діти, позбавлені батьківського піклування.

Підсумовуючи свою доповідь, зазначив, що діти – найбільш патріотична частина населення. Також, важливо пам'ятати, що діти і найбільш вразлива частина населення, вони потребують особливого захисту й турботи з боку суспільства та дорослих, тому головне завдання служби у справах дітей районної державної адміністрації – дати дітям сім'ю.

3. СЛУХАЛИ:

БІЛА Світлана Валентинівна, заступник начальника відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації, розповіла про проведені заходи, спрямовані на вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність до Дня Гідності та Свободи в територіальних громадах району. Наголосила, що з урахуванням обмежень воєнного стану вони не мали масового характеру, проте в кожній громаді заклади освіти та культури змогли об'єднати громадськість спільною метою – збереження гідності та свободи кожного українця сьогодні, завтра і завжди.

4. СЛУХАЛИ:

БІЛА Світлана Валентинівна, заступник начальника відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації, детально зупинилася на складових плану роботи координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2024 рік. Запропонувала присутнім членам

засідання взяти активну участь в обговоренні плану роботи та вносити пропозиції, які будуть враховані при його доопрацюванні та затвердженні.

ВИСТУПИЛИ:

ХАЛІМАН Галина Петрівна, директор товариства з обмеженою відповідальністю «РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «СІВЕРСЬКИЙ КРАЙ», запропонувала включити до плану роботи координаційної ради на 2024 рік питання про демонтаж пам'ятників та окремих елементів на пам'ятках історії та монументального мистецтва, які підпадають під дію Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів»; про українську книгу та українську пресу в бібліотеках району.

5. СЛУХАЛИ:

МАТВІЮК Ніна Віталіївна, головний спеціаліст відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації, зачитала звернення координаційної ради до Новгород-Сіверського міського голови від 30 серпня 2023 року та відповідь на звернення від 25 вересня 2023 року за підписом заступника міського голови Павла Верченка.

ВИСТУПИЛИ:

ШУЛЬГА Іван Михайлович, член координаційної ради, голова Новгород-Сіверської районної організації Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), зацентрував увагу на:

неналежній просвітницькій роботі щодо вступу у військові вузи, необхідності приділяти посилену увагу організації та проведенню заходів з національно-патріотичного виховання;

неналежному відношенні до увіковічнення загиблих захисників України, загиблих під час російсько-української війни: не перейменовані вулиці, рішення про які були прийняті на сесії Новгород-Сіверської міської ради (на папері перейменовані, а офіційно – ні); не відкрита Алея Героїв, не виготовлені і не встановлені меморіальні дошки на честь загиблих воїнів, пам'ятні щити з іменами та біографіями; не встановлені білборди по вулиці Захисників України в місті Новгороді-Сіверському з портретами загиблих воїнів;

неналежне вивчення в Новгород-Сіверській міській територіальній громаді проблем і потреб сімей загиблих, вони не перевіряються за місцем проживання;

немає довідок ВЛК про загиблих воїнів Тригуба С.М., В'язовика О.А., Новгород-Сіверським районним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки довго готуються документи (відповідь Шерстюк Н.М., старшого інструктора відділення рекрутингу і комплектування Новгород-Сіверського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки: виготовлення документів ВЛК не залежить від місцевого територіального центру, все залежить від військової частини, де перебував військовий);

не проводиться реабілітація військовослужбовців.

Звернувся із запитанням: «Чи є програми для дітей, батьки яких загинули?» (відповідь начальника управління соціального захисту населення районної державної адміністрації Дмитрашука А.А.: є державна програма санаторно-курортного лікування, проте кошти ще не виділялися).

За результатами розгляду та обговорення питань порядку денного координаційна рада
ВИРІШИЛА:

1. Виступи директора комунальної установи «Новгород-Сіверський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області Зюзько Ірини, начальника відділу освіти, культури, молоді та спорту Понорницької селищної ради Зикун Світлани з питання «Інноваційні підходи щодо реалізації завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в галузях освіти, культури та молодіжної політики» взяти до відома.

1.1 Закладам освіти територіальних громад району забезпечити (у порядку рекомендації):

1) формування та утвердження серед учасників освітнього процесу патріотичної свідомості, любові до України, поваги до державних символів та державної мови шляхом впровадження інноваційних підходів, у тому числі з використанням онлайн-технологій;

2) популяризацію історії України, етапів державотворення, активних борців за незалежність і територіальну цілісність України шляхом проведення конференцій, членджив, зустрічей за «круглим столом» з учасниками подій тощо відповідно до режимів роботи закладів освіти;

3) проведення профілактичної роботи щодо важливості здорового способу життя, відповідального ставлення до свого здоров'я, навчання навичкам безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану;

4) запобігання проявам негативної поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму, насамперед серед дітей та молоді шляхом проведення зустрічей з лікарями відповідного фаху, тренінгів відповідної тематики практичними психологами, класними керівниками закладів освіти;

5) популяризацію та збереження національних традицій, звичаїв, культурної спадщини та культурних цінностей України;

6) вивчення та вдосконалення володіння державною мовою як національною цінністю та важливим атрибутом національної ідентичності шляхом організації «мовних клубів», проведення промо-акцій «Говоримо українською» тощо;

7) сприяння утвердженню сімейних цінностей та активному залученню сім'ї до національно-патріотичного виховання;

8) дбайливе ставлення до довкілля та природних ресурсів рідного краю шляхом проведення профілактичної роз'яснювальної роботи, проведення екологічних акцій, проектної діяльності тощо;

9) залучення молоді до активної участі у громадському житті громад проєктній діяльності, волонтерському русі тощо шляхом створення центрів громадянської активності.

1.2 Закладам культури територіальних громад району (у порядку рекомендації):

1) забезпечити під час проведення масових заходів дотримання Методичних рекомендацій щодо роботи закладів культури на підконтрольній Україні території з урахуванням безпеки відвідувачів, затверджених наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 28 червня 2023 року № 349, та порядку проведення масових заходів на території Чернігівської області в умовах правового режиму воєнного стану, затвердженого рішенням ради оборони Чернігівської області, оформленого протоколом засідання ради оборони Чернігівської області 07 вересня 2022 року № 12 (у редакції від 21 вересня 2023 року протокол № 9);

2) під час створення культурно-інформаційного продукту керуватися вимогами Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;

3) удосконалити роботу щодо здійснення заходів з популяризації історії України, її видатних особистостей, залучати до пошукової роботи учнівську молодь шляхом створення тематичних гуртків та груп у закладах культури.

Постійно

2. Інформацію начальника служби у справах дітей районної державної адміністрації Петракова Сергія про національні традиції родинного виховання в будинках сімейного типу взяти до відома.

3. Інформацію заступника начальника відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації Білої Світлани про проведення заходів, спрямованих на вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність до Дня Гідності та Свободи взяти до відома.

4. Затвердити план роботи координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації на 2024 рік з урахуванням пропозицій, наданих членами координаційної ради.

5. Інформацію, зазначену в листі Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області від 25 вересня 2023 року № 04-19/3263 «Про розгляд звернення Координаційної ради», взяти до відома.

6. Відділу забезпечення взаємодії з органами місцевого самоврядування районної державної адміністрації:

здійснювати контроль за виконанням звернення координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при районній державній адміністрації від 10 серпня 2023 року;

Не рідше 1 разу на квартал
до остаточного виконання
пропозицій, викладених у зверненні

забезпечити оприлюднення протоколу засідання координаційної ради на офіційному сайті районної державної адміністрації.

До 28 листопада 2023 року

Голова координаційної ради

Секретар координаційної ради

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Pavlo Plotnikov', written over a horizontal line.

Павло ПЛОТНІКОВ

Світлана БІЛА